

אשר ישודאל

פרשת
משפטים
תשפ"ה

גליון
תנ"ה

השיעור השבועי

מפי מורינו הרה"צ

רבי **יצחק שמואל אהרן לעזער** שליט"א

השיעור נמסר ביום ד', כשעה 23:30, ניתן להאזין בקו:
בארץ ישראל: 077-2233-223, בארה"ב: 845-510-6314

נשמות ישראל מצרים, והזדככותם ב'כור
הברזל', וכמ"ש (שמות א, יג-יד) "וַיַּעֲבֹדוּ
מִצְרַיִם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפָרֶךְ; וַיִּמְרְרוּ אֶת
חַיֵּיהֶם" וגו'; היתה עבודה קשה ומפרכת,
ועם ישראל היו נתונים בתוך צרה גדולה.

ובא משה רבינו והתחיל את גאולתם
של ישראל מתוך מצרים, דהיינו שמה
רבינו הגיע ולימד את נשמות ישראל
שיש עצה יחידה איך לצאת ממצרים...

ונדגיש עוד הפעם את מה שאמרנו
בתחילת ימי השובבי"ם: כל הדברים
האלו, זה לא סיפור ישן שהיה לפני כ-3,500
שנה, ואנחנו אומרים 'אלו ימים מסוגלים
'כמו אז'... לא ולא! 'בימים ההם בזמן
הזה' - עכשיו! הכל חוזר ונעשה עכשיו!

וזוהי פרשת **שְׁמוֹת**, שקראנו את
כל שעבוד ו'עֲנֵי מִצְרַיִם' - כל מה שעם
ישראל סבלו שם, ומגיע משה רבינו

חסדי השם יתברך, אנחנו אוחזים
בפרשת **משפטים**, השבוע האחרון של
ימי השובבי"ם הקדושים, ומסיימים את
הימים הקדושים האלה עם בירור נכון
'מה יש לנו לעשות', שזה פשטות הפסוק
'וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תִּשִׂים לַפְּנֵיהֶם" -
משה רבינו קיבל ציווי מהקב"ה לסדר
לפני עם ישראל את כל משפטי התורה,
וכלשון רש"י: 'אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְמוֹשֶׁה, לֹא תַעֲלֶה עַל דַּעְתְּךָ לֹמַר, אֲשַׁנֶּה
לָהֶם הַפָּרֶק וְהַהֲלָכָה ב' או ג' פְּעָמִים, עַד
שֶׁתְּהֵא סְדוּרָה בְּפִיהֶם כְּמִשְׁנֵתָהּ, וְאֵינִי
מְטַרֵּחַ עֲצָמַי לְהַבְיִנֵם טַעְמֵי הַדָּבָר וּפְרוּשׁוֹ,
לְכֹךְ נֹאמַר אֲשֶׁר תִּשִׂים לַפְּנֵיהֶם, כְּשֶׁלַּחַן
הָעֲרוּף וּמוֹכֵן לְאָכַל לַפְּנֵי הָאָדָם'. מה
פירוש דברי רש"י?

הנה התחלנו את ימי השובבי"ם
מפרשת **שְׁמוֹת**, שבה מובא את כל ענין

וכו', צריכים להסביר את כל ההלכות האלו, שאדם יהיה בקי בהלכה...

אבל הקב"ה אומר: תסביר להם את ה'טעם' - הפנימיות של הדברים! 'משפטים' ו'הלכות' יש להם גם "כרוז פנימי" שקורא לכל אחד ואחד! כשאדם לומד הלכה בפרטיות, וכל לימודי התורה בכלליות, יש בזה לימוד פנימי! וזאת מלבד ה'ידיעה' בעצמה, שעל זה אומר רבינו בספר-המידות (אות לימוד, סעיף י'): כל ידיעה במשפטי התורה זו הצלחת הנפש; אדם לומד הלכה - זה בוודאי דבר גדול! אבל יש פנימיות...

רבינו הקדוש גילה את 'ליקוטי מוהר"ן', שבזה גילה את "שורשי התורה" [כן היא לשון רבינו (חיי מוהר"ן סי' רפז)], ורבינו פעם אמר: 'רציתי לחבר ספר שיהיה "פסק הלכה אחרון"' - כי הרי בכל הלכה, כמעט אין הלכה בכל השו"ע שאין בה דעות חלוקות - זה אומר ככה, וזה אומר ככה. ואמנם לא בכל פעם אחד אוסר ואחד מתיר, אחד מכשיר ואחד פוסל [וגם את זה יש הרבה], אבל אפילו בדברים שיש הלכה ברורה האם 'מותר' או 'אסור' - יש כ"כ הרבה עניינים לא ברורים וסעיפים וספחים שצריכים עדיין המון הסבר, ובזה ישנן מחלוקות רבות - שזה אומר שצריכים להתנהג כך וכך, וההוא אומר להפך, ומזה נובעים כל חילוקי המנהגים שיש בין העדות - עדות המזרח ועדות אשכנז וכו', לכל מנהג יש מקור בהלכה! מי שלומד קצת פוסקים [טור ובית-יוסף

ומתחיל לחזק אותם, מגלה להם שיש תקוה: אנחנו עכשיו מתחילים לצאת מכל הצרה הזאת!

וכן היה ההמשך בפרשת וַאֲרָא ובפרשת בַּא, שראו כבר בעיניהם שהתחילו המכות, הקב"ה התחיל להביא את המכות על מצרים ולפדות את ישראל, והיו על דרך (ישעיה יט, כב) "נִגְף וַרְפוּאָה" - בכל מכה שמצרים קיבלו, עם ישראל קיבלו לעומת זה רפואה!

ובכל זה אנחנו מדברים "מעצמנו", ולא סיפור שהיה פעם... אשרי אדם הזוכה לקשר את עצמו למה שהוא קורא ולומד! שזה בדיוק נכנס בתוך דברי רש"י הנ"ל, שפירושו בפשטות, שהקב"ה אומר למשה רבינו 'לֹא תַעֲלֶה עַל דַּעְתְּךָ לֹמַר, אֲשֶׁנָּה לָהֶם הַפֶּרֶק וְהַהֲלָכָה ב' או 'פְּעֻמִּים, עַד שֶׁתֵּהָא סְדוּרָה בְּפִיָּהֶם כְּמִשְׁנֵתָה' - לא מספיק שתשנה להם ההלכה עד שיהיו בקיאים בה, אלא אתה צריך להסביר להם 'טְעָמֵי הַדְּבָר וּפְרֻשׁוֹ', מה העומק של מילים אלו - 'טְעָמֵי הַדְּבָר וּפְרֻשׁוֹ'? בפשטות הכוונה להלכות היותר מורכבות, ולימוד פנימיות ההלכה וכו', אבל עדיין לא מובן: בוודאי שאם הוא מלמדם הלכות, הוא מסביר אותן... א"כ מה נקרא 'לְהַבִּינֵם טְעָמֵי הַדְּבָר וּפְרֻשׁוֹ'? - שאנחנו צריכים טעם ב"כִּי תִקְנֶה עֶבֶד עֲבָרֵי שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד" וגו', וכן במצות "וְכִי יִמְכַר אִישׁ אֶת בְּתוּ לְאִמָּה לֹא תֵצֵא כְּצֵאת הָעֶבְדִּים" וכו' וכו' - "מִכָּה אִישׁ וְמֵת מוֹת יוֹמָת: וְאֲשֶׁר לֹא צָדָה וְהָאֱלֹהִים אָנָּה לִידוֹ וְשִׁמְתִי לָךְ מְקוֹם אֲשֶׁר יָנוּס שְׂמָה"

מחמת שיש כבר את הליקוטי מוהר"ן, כבר לא יהיה את זה... מה פשר הלשון 'כבר לא יהיה את זה'? יש החושבים: 'חבל, הפסדנו כזה ספר'... אבל זו לא הכוונה, וכי רבינו אמר את זה כדי שנרגיש שהפסדנו?!... אם רבינו אמר דבר כזה - שכשיש היום את הליקוטי מוהר"ן, כבר לא יהיה הספר הזה - מונח בזה משהו יותר פנימי...

והעניין הוא פשוט למי שמתבונן בזה מעט: כשרבינו אמר 'עכשיו יהיה ליקוטי מוהר"ן וכבר לא יהיה את הספר הזה' זה מחמת שהכל כבר נכלל בתוך ה'ליקוטי מוהר"ן'!

והנה אדם שואל (אני מקבל הרבה שאלות כאלו): 'אבל רואים שהספר של רבינו הוא לא "פסקי הלכות"... - כך הוא חושב... הנה הוא צריך פסקה הלכה, והוא לא יודע איך להתנהג, יש מחלוקת, אז עדות המזרח הולכים כפי שיטת מרן ה'בית יוסף', ועדות האשכנזים הולכים כפי שיטת הרמ"א, ויש דברים שנשארים באמצע, וזה מבלבל את האדם... אבל אדם שזוכה ללמוד ליקוטי מוהר"ן - התורות הנפלאות של רבינו - נפתח לו השכל והמוח עד שהוא כבר יודע 'בירור הלכה'! הוא מבין את "שורשי המצוות" - שזה מה שרש"י אומר כאן, שהקב"ה אמר למשה רבינו: אתה צריך לפרש להם טעמי הדבר ופירושו 'קְשַׁלְחֵן הָעֶרְוָה וּמוֹכֵן לְאָכַל לִפְנֵי הָאָדָם' - "למעשה!" כמו שולחן שהוא ערוך ומוכן לאכול לפני האדם, לא שאתה 'מספר סיפורים' - "עוד

וכו', הוא מתחיל לראות שלכל דבר יש מקור - מהראשונים ומהקדמונים וכו', שהכל באמת נובע מהתורה שבעל-פה - הגמרא והמשנה. אך לא תמיד הדברים ברורים, ומזה התחילו כל-מיני מחלוקות, וכמאמרם ז"ל (סוטה מז): 'מִשְׁרָבוּ תַלְמִידֵי שְׁמַאי וְהַלֵּל שְׁלֵא שְׁמִישׁוּ כָּל צְרוּךְ, רַבּוּ מַחְלָקֵת בְּיִשְׂרָאֵל'; כי לא היו הדברים כ"כ ברורים מפי רבם, אז הגיעו לכל-מיני חילוקי דעות, אבל כל זה 'תורה!' כי כל אחד אומר כפי שהוא מבין בהתורה, ובכל פרט ופרט יש 'לימוד'! יש לימוד "למעשה" לחיי האדם - חוץ מן ההלכה הפשוטה, 'זה מלמד אותי משהו'!

נחזור לשיחת רבינו: 'רציתי לחבר ספר של פסקי הלכות אחרון מכל דבר, לדעת איך להתנהג ולהכריע' - אם היה לנו כזה ספר, כבר היינו מכריעים בין מנהגים של ספרדים ואשכנזים וכו' - הרי רבינו פוסק ככה... ואם ככה רבינו פוסק - כך נוהגים! ובעזרת השם, הלימודים של רבינו יתקבלו בקרוב בכל העולם כולו, שזה יהיה הגילוי של משיח צדקנו - שיגלה את כל התורות של רבינו, ורבינו אמר 'בתורה שלי יכולים לדייק כמו במקרא'; מבינים מה המשמעות של שיחה כזאת?... אתה מתחיל את התורה הראשונה בליקו"מ - 'אֲשֶׁרֵי תְמַיְמֵי דְרַךְ הַהֲלָכִים בְּתוֹרַת ה', דַּע, כִּי עַל יְדֵי הַתּוֹרָה נִתְקַבְּלִים כָּל הַתְּפִלוֹת וְכָל הַבְּקָשׁוֹת' וכו' - ואתה יכול לדייק כמו בפוסק של חומש...

סיים רבינו את שיחתו ואמר: 'אבל

ואכן, בוודאי הדבר הראשון הוא ללמוד הלכה בפשטות, כי (אבות ב, ה) **"לא עם הארץ חסיד"**; אם אדם לא יודע הלכה, עם מה הוא יתחיל?... הוא יתלהב מאד לעבודת השם, להיות צדיק גדול, והוא - ה"י - לא יודע איך לשמור שבת, איך להניח תפילין, איך ליטול ידיים, הוא לא יודע דברים פשוטים... ובוודאי שבתחילה צריכים לדעת את 'צורת ההלכה', אבל זה לא מספיק... צריכים לדעת את **'טעמי הדבר ופרושו'**!

'וטעמי הדבר' אין הכוונה שאדם יגיד 'אינני מקיים את המצוה עד שאדע את טעם הדבר' - זה לא מה שכתוב כאן... אדרבה! רבינו אמר בפירוש (חיי מוהר"ן סי' תיא), שאסור ללמוד באלו הספרים שנותנים טעמים וסיבות למצוות, ומסבירים שהקב"ה נתן את מצוה פלונית בגלל טעם פלוני, וכי **'הקב"ה נתן מצוה עם טעם אחד?!... חכמתו יתברך היא בלתי סופית - בלי גבול! אם הקב"ה אמר דיבור של התורה הקדושה - זה עד אין-סוף!**

[ואין זה שולל את הרמזים שנותנים הספרים לאילו מצוות, שזה דבר המורגל ביותר ב'ספר החינוך', שהוא ספר נפלא על כל תרי"ג מצוות, ופעמים שמשמש בלשון **'משורשי המצוה'**, והוא נותן איזה שורש למצוה - איזו הבנה קטנה לאותה המצוה, והוא מכנה זאת **'משורשי המצוה'** כי כך אדם יכול לקרב זאת מעט לשכלו, ויקח איזה מוסר להשכיל מזאת המצוה, אך אין זה בא ליתן 'טעם' על המצוה].

מעט תהיה סעודה שלימה, יהיו מטעמי מלכים... יהיה אוכל כזה שלא ראית אף פעם... לא יחסר כלום... עוד מעט!..." - 'עוד מעט יהיה? אבל אני רעב'... והוא ממשיך לספר לך: 'תחכה, עוד מעט יהיה', ואדם כבר רעב - 'מתי?!'... ולפעמים זה עושה אותו יותר רעב, כי הוא יודע שעוד מעט תהיה סעודה מיוחדת, והוא אפילו לא אכל לפניכן זמן רב כדי 'להשאיר מקום' לסעודה הזאת, ותוהה בנפשו: 'מתי תהיה הסעודה?!'...

זה מה שהקב"ה אומר למשה רבינו: **'לא תעלה על דעתך לומר, אשנה להם הפרק וההלכה ב' או ג' פעמים, עד שתהא סדורה בפייהם כמשנתה'** - כלומר, שהוא כ"כ רגיל להגיד תנ"ך, משניות, דפי גמרא, עד שזה ממש **'סדורה בפייהם'**! יש אנשים שמרוב הרגל הלימוד הם בקיאים כ"כ עד שאומרים בעל-פה... ובפרט ילדים - כשמחנכים אותם לזה, הם יכולים להראות את זה מאד [יש ילדים שנבחנו על כל ששה סדרי משנה בעל-פה! החל מ"מאמתי קורין את שמע", עד "עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק וצדיק ש"י עולמות"... הם יכולים! מקבלים 'פרסים' וכו', ומראים את זה]; זה נקרא **'סדורה בפייהם'**.

אבל - אומר הקב"ה למשה רבינו - זה לא מספיק, אלא: אתה צריך להסביר להם את הפנימיות, את **'טעמי הדבר ופרושו'** - מה אני לומד **'למעשה'**! איך אני מוציא מזה עכשיו חיזוק **'למעשה'** - להחזיק מעמד במה שעובר עלי בחיים!.

הקליפה מעל הידיים - כל המניעות כל רוחות הטומאה שישנן וכו', וכך ממשיך ומגלה את כל הפנימיות שיש בכל הלכה הלכה...

הרי 'ליקוטי הלכות' זה סט מכובד... שמונה חלקים^[8] מלאים וגדושים עם כל ענייני ד' חלקי שו"ע, ומה הם אלו העניינים? זה דברי רש"י, שאתה צריך להטריח עצמך להבין את 'טעמי הדבר ופרושו' - תתחיל להבין מה כתוב פה! מה התורה מלמדת אותנו! אתה למדת תורה - טוב מאד, אבל מה התורה לימדה אותך? ... אתה מתמיד גדול, ויושב ולומד הרבה, ובוודאי שמצד העניין של 'לימוד תורה' - הרי זה עולה על הכל, כי 'תלמוד תורה כנגד כולם' (משנה ריש פאה), אבל תתבונן היטב: 'מה התורה הקדושה לימדה אותך?'

שזו בעצם ההבנה ב'תלמוד תורה כנגד כולם', כי הנה כתוב שם 'אלו דברים שאדם אוכל מפירותיהם בעולם הזה' - מקבל את הפירות בעולם הזה, 'זהקדן' - הבסיס והיסוד, נשאר וקיים לו 'לעולם הבא', ואלו הם: כיבוד אב ואם, וגמילות חסדים וכו', ומסיימים^[9]: 'ותלמוד תורה כנגד כולם' - מה הכוונה? כי 'תלמוד תורה' יכניס בך 'כנגד כולם', היינו שזה יעזור לך להבין את מהות כולם ופנימיותם!

ואזי יזכה ללמוד תורה בצורה של

הכלל, הלימודים של רבינו אלו לימודי חיי יום-יום! אחר שלמדת בתורה הראשונה בליקוטי-מוהר"ן: 'דע, כי על ידי התורה נתקבלים כל התפלות וכל התפלות' - אתה כבר ניגש ללימוד התורה בצורה אחרת לגמרי... ואתה מבין כבר שדברי רבינו כתובים בדרך של כל מיני הלכות!

והיכן אנו רואים את זה בחוש? אצל רבי נתן, שהוא קיבל פקודה מרבינו לחדש חידושי תורה עפ"י ההקדמות ששמע מרבינו, והוא הלך וחיבר חיבור נורא ונפלא, ועל מה הוא חיבר? הרי הוא היה יכול לחבר על ליקוטי-מוהר"ן וכו', אבל לא, הוא חיבר 'ליקוטי הלכות', שבו הוא לוקח את כל ד' חלקי שו"ע - 'אורח-חיים', 'ורה-דעה', 'אבן-העזר', 'חושן-משפט', ומסביר ומקשר העניינים וכו', ומראה לך איך בכל ההלכות יש את דברי רבינו ז"ל, ומגלה התחזקות עצומה לעובדא ולמעשה!

אתה קם בבוקר - צריך ליטול ידיים, אז תלמד איך נוטלים ידיים - שיהיה כלי מוכן עליך המיטה וכו' - כל ההלכות הכרוכות בזה, אבל בנוסף לזה מגלים לך: איך קמת מהשינה? ממה קמת? הרי הנשמה שלך חזרה אליך, ועם מה קמת? קמת עכשיו כי הנשמה שלך קיבלה נקודות טובות וחדשות! אתה עכשיו מתחיל יום חדש, וצריכים להוריד את

א. כן היתה ההדפסה הראשונה, והיום זה כבר הרבה יותר, כי חילקו את זה ליותר כרכים - בגדלים שונים, אך עדיין ישנם 'סטים' שהם שמונה כרכים.

ב. סך-הכל הם עשר דברים.

19) - התורה הקדושה מלמדת אותנו את לימודי האמונה, איך להיות חזקים בעבודת השם 'לעובדא למעשה' - איך להתפלל, איך לקיים מצוות, איך להנהיג בית, איך לעשות את הכל!

אדם שומע זאת ותמה מאד: 'אבל אני לומד הלכות, ומה זה קשור ל'פנימיות'?'... אבל כך אדם צריך ללמוד כל לימוד, לא שיהיה בקטנות-המוחין, ויגיד 'זו ההלכה, ואל תבלבל אותי'... ואכן היו הרבה כאלה שאומרים 'מה אתה מבלבל אותי? אני עכשיו לומד את ההלכה, ומה נכנס פה 'פנימיות'?!'... היו הרבה שטענו זאת - ואפילו גאונים - כשהתחילו להתגלות כל הלימודים של הבעש"ט [ובפרט לימודי רבינו, אבל כל תלמידי הבעש"ט הקדוש שפרסמו וגילו את כל אלו הדברים], והיו אומרים: הנה אתה מתחיל ללמוד "ארבע אבות נזיקין, השור הבור המבעה וההבער", ואתה מתחיל להגיד שזה כנגד ד' עולמות וזה כמו 'דינים' - כנגד ד' קליפות וכן ענין של ד' עולמות?!... הרי צריכים 'לדעת' את ההלכות, וזהו...

אבל לאדם הזה חסר את הידיעה הזאת, שבכל ההלכות יש 'פנימיות'! אכן, זה לא סותר את ההלכה כפשוטה, ובוודאי תפלפל כפי דעתך בתוך ההלכה, אבל תאמין שיש גם 'פנימיות'! והלוואי שתבונן ותתחיל לטעום איך שכל הפלפול שלך - בעת שאתה מגיע לאיזה פסק-הלכה - זה מאיר את העיניים שלך איך להיות 'בן-אדם'! זה מגלה לך איך

"וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תָּשִׂים לְפָנֶיהֶם" - 'לְפָנֶיהֶם' לשון 'פנימיות', היינו 'לפנים שלהם'! שלא מספיק סתם 'להגיד' את ההלכה, וכלשון רש"י: שילמדה 'ב' או 'ג' פְּעָמִים, עַד שְׁתָּהָא סְדוּרָה בְּפִיהֶם" - לא מדברים פה מגרסא בעלמא, שהוא לא מבין את מה שהוא אומר, אלא 'שְׁנַיִם או שְׁלֹשָׁה פְּעָמִים עַד שְׁתָּהָא סְדוּרָה בְּפִיהֶם' - עד שיהיה האדם רגיל בזה, אבל זה לא מספיק... צריכים "אֲשֶׁר תָּשִׂים לְפָנֶיהֶם" - להכניס בך 'פנימיות', בכל דבר שאדם לומד! ואפילו אדם שלא זוכה כ"כ להיות 'מפולפל' ו'חרוף' בכל הלימודים, אבל אם הוא זוכה להיכנס ללימודי רבינו, אזי רבינו מחזיר אותו ל'שורשי התורה', מה זאת אומרת? 'שורשי התורה' אלו דברים גבוהים שאין לנו מושג בהם, אבל זה מה שרבינו אמר: 'שורשי התורה', שזה המקום שממנו - כביכול - התורה באה, שזוהי 'חכמה קדומה' של הקב"ה, כביכול, שמשם יוצא התורה, ורבינו מגלה לנו את השורשים האלו, ואם הגעת אל השורש - אתה כבר מחובר אל הכל... כי הכל יוצא מהשורש!

משל לאילן, כשהוא מחובר עם השורש - הוא גָּדַל ונעשה ענק וכו', והוא מוציא עלים וענפים ופירות לאין-ספור, מאיפה זה מגיע? מהשורש, אם היו מנתקים את השורש - אין אילן, אין פירות, אין שום דבר... הוא תמיד שואב את חיותו מן השורש! וזהו 'שורשי התורה' שרבינו גילה לנו, ואדם צריך תמיד לבקש את פנימיות התורה, ולהבין ש"כָּל מִצְוֹתֶיהָ אֲמוּנָה" (תהלים קיט,

'שור תם' הוא "חצי נזק"... והעיקר שיזכה שה'שור' שלו - ההסתכלות שלו - יהא בבחינת (משלי כב, ט) "טוב עין הוא יברך", שכל העין שלו היא רק 'ברכה!' הוא לא 'שור תם' ולא 'שור מועד' אלא הוא רק מחפש תמיד לעשות 'ברכה', והוא נזהר שלא יהיה איזה נזק או נגיחה בקרניים שלו...

מהם 'קרניים'? מה זה 'קרן'? אני נותן את הדוגמאות האלו כי פרשת השבוע מלאה עם העניין הזה [אדם שלומד את הפרשה עם פשטות רש"י, יש בה היסוד של כל מסכת בבא־קמא בפרטיות, ובכלליות גם בבא־מציעא - כלל השומרים, ובבא־בתרא - נחלאות, הכל מובא בדרך קיצור בתוך פרשת השבוע, וכשאדם בא לזה - הוא עלול להתרשל מלימוד הרש"י, אבל תגיד את הרש"י!^[3]], שמדברים הרבה מ'נזקי שור', ואמנם יש נזק של שור, אבל יש גם ברכה של שור - שיש לאדם 'עין טובה', ומסתכל על הטוב שיש בכל דבר!

והזכרנו כמה פעמים, שמלבד השם 'ישראל', יש לעם ישראל שם נוסף, ואנחנו אומרים את זה בכל יום בבוקר (סדר 'לעולם יהא אדם'): "עדת יעקב בנך בכורך שמאהבתך שאהבת אותו ומשמחתך ששמחת בו קראת את שמו

אתה עכשיו תתחתן, ותקים בית, ויהיה לך שלום־בית...

אדם שומע זאת ותמה מאד - 'הרי למדתי עכשיו הלכות נזיקין, הלכות שכנים וכו', ומה זה קשור לשלום־בית?... איך זה קשור לשלום־בית? זו הבעיה שלך, שאתה לא מבין את לימודי הצדיקים!

וניתן רק דוגמא אחת לעניין הזה "ד' אבות נזיקין", שאחד מהם הוא 'שור', ורבינו אומר בתורה הראשונה בליקוטי מוהר"ן, ש'שור' לשון הסתכלות [כמו (במדבר כד, יז) "אַרְאֲנוּ וְלֹא עֵתָה אֲשׁוּרְנוּ וְלֹא קָרוּב"], נמצא שזה סובב על ההסתכלות של האדם, שיש לו הסתכלות קדושה, ושומר על ה'שור' שלו - על העיניים שלו, ופעמים שיש 'שור מועד' - כשכל ההסתכלות שלו היא רק כדי לנגוח את האחר: 'מה אתה עושה?! מה את עושה?!'... הוא בא הביתה, והוא 'שור מועד', וכשאדם נפגש עם כזה 'שור מועד' - זה פחד נורא...

או שאותו אחד הוא בבחינת 'נזקי השן' - שהוא אוכל את הכל ומכלה את הכל, או שיש בו ענין של 'נגיפה', וכן שאר דברים שאמנם יש בהם 'הלכות', אבל ה'הלכות' האלו מלמדים את האדם שעליו להיות 'שור תם' - שכל ההסתכלות שלו היא בתמימות, וגם זה לא תמיד, כי

ג. שמחה מיוחדת היתה לי היום, שסיפר לי איזה יהודי, שהוא זכה לסיים את הרש"י על כל התנ"ך! ממילא רש"י של התורה - מזה אנחנו מדברים תמיד, שמובא בשו"ע (או"ח סי' רפה) חובת הלימוד של שנים מקרא ואחד תרגום, והרמ"א אומר 'ירא שמים יוצא ידי שניהם', היינו גם לימוד תרגום וגם לימוד רש"י, אז על החומש מקוים שאדם בתהליך לסיים בעזרת השם את התורה גם עם רש"י... והנה התפלאתי מאד לשמוע היום מיהודי שסיפר לי שהוא שמע שיחה על זה והתחזק וסיים את הרש"י על כל התנ"ך! והואוסיף ואמר, שהוא קיבל כזה חשק גדול, ועכשיו

הכוונה שאומרים לאדם שבאמת "הכל ורוד" ואין שום חיסרון כלל, הרי יש מספיק חסרונות... אבל מוהרא"ש היה תמיד נותן בזה את הדוגמא: עומדת לה כוס מים המלאה עד חציה, אדם יכול להתלונן - 'למה הבאת לי רק חצי כוס מים?!' - למה לא כוס שלימה? ויש לו כל מיני טענות וכו', הוא לא מברר האם יש סיבה לדבר, הוא מיד טוען טענות... אבל אדם פיקח יש לו 'עין טובה', והוא מיד מגיב בשמחה: "תודה רבה! איזו שמחה!" והוא כבר מברך "שהכל", ושותה את זה, ומחיה את עצמו... ואם היה לו שכל, והיה אומר 'תודה' וכו', בוודאי שמיד היה מקבל עוד חצי ואולי עוד כוס מלאה... למה? כי הוא מסתכל עם 'עין טובה'! נמצא שיש לך תמיד את אפשרות להסתכל או לכאן או לכאן, אבל זה הניסיון שלך...

ובזה אדם צריך להיות חזק תמיד, בכל העניינים שלו, ובעיקר - בתוך הבית, וכן הוא עם אנשים, אדם שיש לו חיבור עם שאר אנשים - אם זה צוות באיזו עבודה, אם זה תלמוד-תורה או בית-ספר, שצריכים תמיד את העניין של "עין טובה" - לתת מתמאה, לא לבוא בגישה של ביקורת! למשל: לומר לעובד 'אה... אתה צריך משכורת?... רוצה כסף?...' - אדרבה, הלוואי הייתי יכול לתת לך את המשכורת הכי גדולה בעולם, ואני מנסה להשיג בשבילך! דבר ראשון: ברגע

ישראל" - ששם זה הוא יותר מעולה מ'עקב', כי 'עקב' לשון 'עקב', אבל 'ישראל' זה ענין של 'כִּי שָׁרִיתָ עִם אֱלֹקִים וְעַם אֲנָשִׁים וַתִּכָּל' - אתה כבר יותר גבוה ממלאכים... אבל בנוסף לזה קיבלנו עוד שם נוסף - "קראת את שמו ישראל 'וישורון'" - שאת זה מוצאים פעמים ספורות בתנ"ך [בפרשת וזאת הברכה כתוב וַיְהִי בְיִשְׂרָאֵל מְלֶכְךָ, "אין כָּאֵל יִשְׂרָאֵל", ועוד כמה פעמים בתנ"ך], ומה פשר השם הזה 'ישורון'? יש במפרשים כמה פירושים לזה, ואחד מהם שזה לשון של 'רִאיוֹה', היינו שיש לעם ישראל הסתכלות ישרה וטובה.

הבנין של האדם - שיהיה לו תמיד 'עין טובה'! וזה המפתח ל'שלום-בית', וזה המפתח לשלום בעצמו! וזאת במקום תמיד לעשות ביקורת, ולבוא עם טענות ומענות לכולם, וגם על האדם בעצמו... אדם שהוא רגיל לעשות תמיד ביקורת, זה נשמע שהוא עושה תמיד קטגוריא רק על 'כולם', אבל באמת הוא עושה גם על 'עצמו' ביקורת... אין לו שום ישוב-הדעת, והוא בעצמו חושב תמיד 'מה איתי' וכו'... וכמובן, הוא לא אומר את זה בפירוש, אבל זה מה שהולך במחשבתו, וממילא זה מה שיוצא כשהוא בא הביתה, שהוא לא מפסיק להעיר - 'למה זה ככה, ולמה זה ככה' וכו', במקום שיהיה לאדם 'עין טובה' - שישתכל בעין טובה!

ואכן, כשמדברים מ'עין טובה', אין

הוא הולך לסיים גם את כל הש"ס עם רש"י... הרי רבינו רצה שנסיים את הש"ס עם הר"ף והרא"ש, ובוודאי עם רש"י, ואיזה דבר נפלא הוא! וגם אם אתה עדיין לא ממש מבין, אבל אתה קורא את הדף - וקורא גם את הרש"י...

ה'ראשית' - על ה'חכמה והשכל שיש בכל דבר', שזה בדיוק העניין של האמור של "טוב עין", כי אם אדם יסתכל על 'הטיפשות' שיש בכל דבר - מה יועיל לו?... משא"כ אם יסתכל "על החכמה והשכל שיש בכל דבר", שיתבונן איך יש בתוך אותו הדבר לימוד עיקרי - לימוד של אלקות! וכלשון רש"י כאן, שיתבונן ב'טעמי הדבר ופרושו' - שיש בזה לימוד פנימי!

והתחלנו לתת דוגמא אחת מן הפרשה - בעניין ה'שור', שיש על זה הרבה בדברי רש"י - נזק שלם, מועד 'ותם' וכו', שמונח בזה לימוד מאד חשוב כנ"ל, וכן יש עוד הרבה לימודים נפלאים כגון זה בכל הפרשה - אם אדם מתבונן היטב, וניקח דוגמא נוספת מן הפסוק הראשון של הפרשה^[1]: "כִּי תִקְנֶה עֶבֶד עֲבָרֵי יָשׁ שְׁנַיִם יַעֲבֹד וּבְשִׁבְעַת יָצָא לְחַפְשֵׁי חָנָם" - 'כִּי תִקְנֶה עֶבֶד עֲבָרֵי' היינו שתקנה את עצמך להיות עבד להקב"ה, 'עבד' כמו 'אברהם העברי', וכדאיתא בדברי רביז"ל (ליק"מ ח"א סי' סד), שכשאדם חזק באמונה - הוא עובר על כל ה'חלל הפנוי' "מעבר אל עבד", הוא רוצה להיות "עבד עבד"!

שזהו השבח הכי גדול שיכול להיות לאדם - "עובד ה'!" משה רבינו נקרא "עבד ה'" (דברים לד, ה), יהושע נקרא "עבד

שאמרת את זה לבן-אדם, כבר הרגעת אותו וקרבת אותו בצורה נפלאה, הוא חושב מיד - 'מחשיבים את מה שאני עושה; לא שוכחים ממני'... ולמעשה - איך מגיעים לזה? אם אדם הוא רציני באמת, והוא לא רוצה רק לחנוף את השני, אלא הוא אומר את זה ברצינות - 'הייתי רוצה לתת לך את המקסימום שאני יכול' - והוא לא סתם מדבר 'מן השפה ולחוץ', אזי הקב"ה יעזור לו והוא ישיג את זה! וזה - אם יש לאדם 'טוב עין', והרי (משליכ"ב, ט) "טוב עין הוא יברך" - הוא יקבל את כל הברכות! הוא ישפיע ברכות, ויקבל ברכות! אבל הכל תלוי ב'טוב עין'...

וזה דבר ששייך תמיד לאדם - בכל זמן, אם זה ב'ביזנעס' שיש לו, אם זה בעניין של חינוך, ובפרט 'איש ציבור' - שיש לו כסף וכו', כי אדם פרטי בא בתור עובד בבוקר, מחתים את הכרטיס, ומצפה לקבל את המשכורת שלו, וזה... הוא לא מצפה ליותר... אבל מדברים שאדם הוא 'איש ציבור', ויש לו אחריות להסתדר עם אנשים, ויש לו כל מיני קשיים וכו', ואם הוא מקבל את המידה של 'טוב עין' - הוא לא "שור מועד" ולא "שור תם", אלא יש לו הסתכלות קדושה! וכמו שאומר רבינו שם בתורה הראשונה, שלזה זכו יעקב אבינו ויוסף הצדיק - שקיבלו את הבכורה, כי הסתכלו על

ד. 'פסוק הראשון' היינו אחר שהפרשה פתחה ואמרה "ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם", ועל זה אומר רש"י שהכוונה היא על לימוד פנימי, ולא רק ההלכה כפשוטה, אלא יש 'הבנה פנימית'! והדבר הראשון שהפרשה מתחילה בו הוא "כִּי תִקְנֶה עֶבֶד עֲבָרֵי" וגו'.

"חֶסֶד הוּא" - זה ג"כ סוג של חסד, אבל זה אסור! אותו דבר במידת ה'גבורה' - יש גבורה בקדושה, שאדם הוא מתגבר על יצרו, וכמו שאומרים חכמינו הקדושים (ברכות ה.) - מובא ג"כ בתורה הראשונה של רבינו^[ה] - 'לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע'; 'ירגיז' לשון רוגז, היינו כעס וגבורה, כי זה ענין של 'גבורה דקדושה', כי לפעמים אדם צריך להיעשות 'ברוגז' על היצר הרע, ולומר לו בתקיפות: 'לך ממני! אם לא - אעשה לך כך וכך'...! אל היצר הרע מותר לדבר ככה... אם היצר הרע מתגבר על האדם - שידבר אתו 'חריף'... תדבר אִתּוּ!

ומי מדבר בתוכך? הנשמה שלך! הרי כואב לה שיש לך ניסיון עכשיו, ואתה לא יודע איך להתפטר מזה, אז מה תעשה? תתלבש במידת הגבורה ותגיד לסמ"ך-מ"ם: 'לך מכאן! אם לא - אתה גמור'...

ה'" (יהושע כד, כט), הצדיקים נקראים "עבדי ה'" (תהלים קלד, א), וזהו השבח הכי גדול - שאדם הוא לא עבד לאף-אחד אלא רק "עבד לה' יתברך"! זה תואר השבח הכי גדול שיש!

ומה אפוא עליו לעשות כדי לזכות לזה? ממשך הפסוק: "שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד" - תתחיל לעבוד על המידות שלך! איתא בספה"ק: 'שנה' גימטריא 'ספירה' (355), וזהו 'שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד' - שיעבוד על מידותיו, אלו המידות: חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד; אמנם זה נשמע כמו 'ערכי קבלה', אבל זה "למעשה"... 'חסד' - כשאדם עושה חסד, הוא דבוק אז במידת ה'חסד'! והנה, יש חסד בקדושה, ויש חסד בטומאה ה"י, אם אדם עושה חסד במקום שלא צריכים לעשות חסד, כגון שהוא מגיע מזה לעבירות ה"י, אזי על זה כתוב בפרשת העריות (ויקרא כ, יז)

ה. אם אדם לוקח איזו תורה מרבינו, הוא יכול לקשר את זה לכל התורה כולה! הזכרנו לעיל את ה'ליקוטי הלכות', שם רבי נתן עשה את זה 'בגדול', וכמו"כ עשה זאת הרב מטשעהרין על התורה הראשונה בליקו"מ בספרו 'נחת השולחן' [שמו של הספר - 'נחת' - נובע מדברי רבינו שם בתוך התורה, שמדבר מענין 'דְּבָרֵי חֲכָמִים בְּנִחָה' נְשָׁמְעִים, ורבינו מקשר את החי"ת עם הנו"ן והתי"ו וכו'], שהוא ספר שלם [לא כ"כ גדול] שבו הוא עובר במקומות רבים בשו"ע, ומראה איך ההלכות האלו מקושרים לתורה של רבינו [רבי נתן עובר בכל השו"ע, ולוקח את ההלכה, ומראה לך איך היא מקושרת לכל דברי רבינו, אבל הוא לקח התורה הראשונה], כי רבינו אמר בפירוש: 'עם כל תורה שלי, יכולים ללכת ולעבור בכל התורה כולה ולמצוא רמזים להתורה שלי'; וכבר ידוע לנו, שהשיחות של רבינו אינן בגדר 'לשון מליצה', ואם רבינו אמר משהו - כך הוא! יכול להיות שהיו צדיקים שאמרו איזו לשון גוזמא וכו', אבל רבינו לא דיבר גוזמאות...

ואכן, גם בגמרא מוצאים שיש ענין של 'לשון גוזמא', אבל באמת גם את הגוזמא צריכים להבין... במפרשי הש"ס, כל מקום שכתוב שלוש-מאות [וכגון גבי שלוש-מאות הכהנים שהיו צריכים לטבול וכו', ישנם הרבה מקומות שכתוב בהם 'שלוש-מאות'], יש אומרים שזה רק בדרך גוזמא, אבל בוודאי שבדרך פנימיות יש בזה כוונה שלימה מדוע כתוב שלוש-מאות...

הכלל, רבינו אמר: 'עם כל תורה שלי אפשר לעבור ולטייל בכל התורה כולה' - כל התנ"ך, כל המשניות, כל הגמרא, 'ולמצוא בכל דבר קשר לְדְבָרֵי', פלאי פלאים! והרב מטשעהרין רצה להטעים טיפה מזה, וחייב את הספר 'נחת השולחן', וכן עוד כמה ספרים כאלו, כגון: על שבת חיבר ספר בשם 'יקרא דשבתא' שבו הוא מסביר איך כל תורה בליקו"מ

באמת גאה עם זה, ונותן תודה להקב"ה
'שלא עשני גוי' ב"ה!

ומדוע באמת נוקטים הלשון 'לא עשני גוי' ולא אומרים 'שעשני יהודי'? כי את זה אי אפשר להכחיש - 'אני לא גוי!'... זו שיחה ידועה מפי מוהרא"ש ז"ל [והיא מודפסת^[1]], שאם אדם היה ממברך 'שעשני יהודי' - הוא מיד יישבר 'איזה יהודי אני?'... אבל 'שלא עשני גוי' - זה בוודאי! אני לא 'כושי', לא 'סיני' או 'תאילנדי', ב"ה אני יהודי! וזו צריכה להיות השמחה וההתפארות הכי גדולה של האדם!

מסופר על הרה"ק רבי משה לייב מסאסוב זי"ע, שכשהוא ברוך בבוקר את ברכת "שלא עשני גוי", ענה ואמר: 'כבר לקחתי שמחה וחיות לכל היום'... - אה! ב"ה 'שלא עשני גוי'! זו ההתפארות שלי! ומותר להתפאר בזה - 'ב"ה אני יהודי!'...

מאיך, ישנה התפארות וגאווה שלא בקדושה, שזה בוודאי פגם גדול, שאדם תמיד אומר 'אני', 'אני', 'אני'... צריכים כ,כ לעבוד כדי לסלק כבר את ה'אני' הזה! לשבור את זה! שאדם כבר יפסיק להיות מאלו שהם (תהלים קז, כג) "יִרְדְּי

ואם עושה כן - זוכה להינצל ממנו, וכלשון הפסוק (תהלים ד, ה): "רְגְזוּ וְאַל תִּחְטְאוּ"; כי לפעמים צריכים לעשות 'רוגז'... אבל ה'רוגז' הזאת היא 'רוגז דקדושה', לא להתרגז ח"ו ולכעוס על מישהו, זה הפגם הכי גדול! וכמו שרבי נתן מעיר בספר המידות (אות הרהורים, סעיף כג), אחר שרבינו מביא את העניין הזה שסגולה להינצל מעבירות - לרגז על איזה דבר, אומר רבי נתן^[2]: 'שְׂמַעְתִּי מִרְבְּנוּ ז'ל בְּפְרוּשׁ, שֶׁהַכֹּהֵן לָרְגַז וְלִכְעַס עַל עַצְמוֹ. וְזֶה מִרְמָז בְּדַבְרֵי רַבּוֹתֵינוּ ז'ל: לְעוֹלָם יִרְגִז אָדָם יָצַר טוֹב עַל יָצַר הָרַע שְׂנֵאמָר, "רְגְזוּ" וְכו', הֵינּוּ לָרְגַז וְלִכְעַס עַל עַצְמוֹ, אֲבָל חֲלִילָה לִכְעַס מִמֶּשׁ, כִּי עוֹוֹן הַכֶּעַס חֲמוּר מְאֹד פְּיֻדֵעַ; והכלל, שאדם צריך לרגז על היצר הרע, ובכך ינצל ממנו; זה ענין מדת ה'גבורה' בקדושה.

אותו דבר לענין מדת ה'תפארת' - תפארת' זה ענין של "לְגֹאֵן וּלְתַפְאֶרֶת" (ישעיה ד), וגם בזה יש שני צדדים: מצד הקדושה - שאדם אומר: 'אני בר ישראל, ויש לי נשמה קדושה, אני מתפאר בזה!' וכמו שכתוב (ישעיה מט, א): "שִׁרְיָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ אֲתַפְאֵר" - הקב"ה מתפאר בנו! ואדם הוא

מקושרת לשבת קודש.

אגב, גם בזמנינו יש אחד שעשה דבר כזה, אינני מכירו אישית [הוא גר בארה"ב], אבל הוא עשה ספר שבו הוא מראה איך כל תורה בליקו"מ יש לה קשר לימי פורים, וזה ממש כל תורה - מהראשון עד האחרון! כי הרי אנשי שלומינו רגילין לומר על פורים שהוא יו"ט של רבינו [הנה זה ממש ענייני דימים אלו, כי בשבת זו מברכים את חודש אדר, וכבר נכנסים 'משנכנס אדר' מתחיל...], וחבר כזה ספר שמראה איך כל תורה של רבינו מקושרת לימי פורים. ואכן, כל אחד שלומד את ספרי רבינו הוא יכול לעשות את זה - למצוא איזה קשר מדברי רבינו לכל התורה כולה...

ו. זו הגהה שם בספר המידות, ולכאורה היא מרבי נתן.

ז. עי' שיחות מוהרא"ש החדש - חלק י"ז, עמוד ק"נ.

הדרת קדושת הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע, שרבינו כינה אותו: 'הפאר של קהילתנו' - 'האתרוג של קהילתנו', למה? כי זה היה כל החיים של הרה"ק מבארדיטשוב, רק לחפש התפארות דקדושה אצל כולם - איך לפאר יהודי אחר!

דוגמא אחת ידועה בזה: אדם עומד ברחוב מעוטר בטלית ותפילין, והוא מְשַׁמֵּן את גלגלי העגלה; בני-אדם עוברים ומבזים אותו - 'איך אתה מתקן את הרכב שלך ומחליף שמן וכו' עם הטלית והתפילין?!... זה חילול ה'!'... והנה הרה"ק מבארדיטשוב אומר: 'רבש"ע, תסתכל על יהודים קדושים, הנה הוא צריך לתקן איזו תקלה, ולשים שמן בגלגלים, ויחד עם זאת הוא עם טלית ותפילין כאילו שהוא עומד עכשיו בביהכנ"ס!...'

כי הכל תלוי כפיך ההסתכלות של האדם, שזה ענין ה'שור' הנ"ל - או שמסתכל עם 'עין טובה', וכדרכו של הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע, או שהוא תמיד עם 'עין של ביקורת' - שמחפש את החסרונות שיש בכל דבר.

ובענין הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע, רבינו התבטא אז, שהוא "התפילין של הקב"ה" כביכול; זו התבטאות מיוחדת ומעוררת מאד, שיהיה צדיק שהוא התפילין של הקב"ה, והקב"ה כביכול מניח את אותו הצדיק... הקב"ה כביכול מקשר את עצמו להצדיק הזה, כי הוא התפילין של הקב"ה...

ואכן, פעם אירע שהרה"ק מבארדיטשוב היה בדרך, וקיבל ביזיונות

הָיָם פְּאֲנִיּוֹת" - פירשו צדיקים: זה סובב על אדם שהוא תמיד יורד בתוך ה'אני' - 'אָנִיּוֹת', לשון של 'אנוכיות'.

יש כאלה שמכנים את זה בשם 'רגישות', ועל כל דבר אומרים "אני רגיש"... וכי אתה 'רגיש'? אתה 'בעלי גאווה!' - הוא רגיש בבית... קיבל 'סילוק' מאשתו, אשה קיבלה מבעלה איזו מילה 'לא במקום', ומיד טוענים 'אני רגיש/ה'... ואמנם זה לא בא להצדיק את המעשה - לומר מילים 'לא במקום', אבל אשרי אדם שזוכה לסלק את ה'אָנִיּוֹת' - רמז ל'עֲנִיּוֹת' [אלו אותיות מוחלפות - אל"ף ועי"ן], את כל ה'אגו' שלו, שזה מה שגורם לו את כל ה"רוח סערה", ומתקיים 'יַעֲלוּ שָׁמַיִם יִרְדּוּ תְּהוֹמוֹת'... וכשהכל נעשה שקט - זה סימן שהוא שבר את ה'אָנִיּוֹת' - 'עֲנִיּוֹת', כל ה'אנוכיות' שלו.

וכל זה נכלל במידת ה'תפארת', שיש את הניסיון הזה, או שהוא מלא בגאווה וישות - שזו התפארות שלא בקדושה, או שהוא זוכה להתפארות דקדושה - שמתפאר בנקודת יהדותו - 'ב"ה אני יהודי! ואני מחיה את עצמי ומשמח את עצמי עם היהדות שלי! אני שמח בזה! איזה יהודי אני? לא משנה! מצוה אחת קיימת היום? זכיתי ללבוש ציצית, להניח תפילין, לשמור שבת, להתפלל, לעשות צדקה וחסד עם מישהו? זו ההתפארות שלי!...'

וכשם שאנחנו מתפארים עם נקודות התפארותנו בקדושה- כן הקב"ה מתפאר בנו, וכמו שרבינו לימד אותנו בגודל

אזי בשבת, במקום שמניחים תפילין - מניחים את השבת, שזה בעצם העניין של 'מנוחה' בשבת, בבחינת (שמות כ, י) "וַיִּנַּח בְּיוֹם הַשַּׁבָּת", שהיא לשון של 'הנחה', וכברת התפילין "להניח תפילין", וביום ה'מנוחה' בשבת - 'מניחים' כביכול את השבת! במקום התפילין אנחנו מניחים את השבת!

ומזכירין זאת בתפילת ליל שבת, בברכת 'מעין שבע' שאומרים אחר שמו"ע, שמתחילין להזכיר את ג' הברכות הראשונות של תפילת שמונה עשרה [כי ברכה זו היא קיצור על תפילת שמונה עשרה של שבת]: "מִגֵּן אֲבוֹת בְּדַבְרוֹ" - זו ברכת 'מגן אברהם', "מִחֲתָה מְתִים בְּמִצְרָאוֹ" - זו ברכת 'מחיה המתים', "הָאֵל הַקָּדוֹשׁ שְׂאֵין כְּמוֹהוּ" - זו ברכת 'האל הקדוש'. ואח"כ אומרים: "הַמְּנִיחַ לְעַמּוֹ בְּיוֹם שַׁבַּת קְדָשׁוֹ" - מה פירוש 'המניח לעמו'? שהקב"ה 'מניח' לעם ישראל, שינוחו בשבת... אבל לפי האמור זו הכוונה: "הַמְּנִיחַ לְעַמּוֹ" היינו שהקב"ה, כביכול, 'מניח לעמו' - מניח לעם ישראל, כי התפילין של שבת זה נשמות ישראל! אנחנו מניחים את השבת, וכביכול הקב"ה מניח כביכול אותנו!

וזהו שממשיכים שם: "כִּי בָּם רָצָה לְהִנָּיֵחַ לָהֶם" - הקב"ה רצה זאת, 'להניח' את נשמות ישראל, כביכול, כי כשמגיע שבת זוכים לכזאת דביקות להקב"ה עד שמתקיים 'כִּי בָּם רָצָה לְהִנָּיֵחַ לָהֶם'...

וממילא "לְפָנָיו נֶעֱבַד בְּרָאָה וְפָחַד", כי אדם מתחיל לחשוב שהקב"ה שם אותנו

וכו', רבינו ציווה מיד על הסופר לבדוק את התפילין שלו בעצמו... רבינו הקדוש, 'צדיק יסוד עולם', הנקודה הפנימית של כל הצדיקים, כ"כ אחז מהרבי מבארדיטשוב, שהתבטא שהוא הפאר שלנו, עד שאם הוא קיבל ביזיונות - 'צריך לבדוק את התפילין שלי'... ובאמת רבינו נתן את התפילין שלו לבדיקה; זה לא סתם 'סיפור', זה אומר שכך הוא ממש - שהצדיק הזה הוא "התפילין של הקב"ה"!

ואם תשאלו: איפה אנחנו מוצאים עוד סוג ביטוי כזה - שהקב"ה 'מניח' מישוהו, כביכול? האם עלה על דעת מישוהו שהוא יכול להיות "התפילין של הקב"ה"? אם תשימו לב, בכל שבת אומרים את זה, ויוסבר: הנה בשבת קודש לא מניחים תפילין, למה? כי השבת בעצמה היא 'אות', ולא צריכים את האות הגשמית - האות של התפילין, כי בשבת אדם לבוש כל-כולו בקדושה הזאת - כל הנשמה שלו וכל הגוף שלו מלובש בתפילין! כי מה זה תפילין? דביקות (ליקו"מ ח"א סי' לח), ועל התפילין נאמר (דברים כח, י) "וַיֵּרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שָׁם ה' נִקְרָא עֲלֵיָהּ וַיֵּרָאוּ מִמֶּנָּה", ואם אדם לומד קצת הלכות תפילין, ובקי בכל ענייני התפילין וכו', הוא היה זוכה למצוא את כל הדברים האלו איך הם שייכים בתוך השבת... הוא יודע איך לקשר את כל אלו הדברים לשבת...

הכלל, קדושת שבת היא בעצמה 'אות', ואם השבת היא בעצמה אות,

- הוא מנצח!

אבל זה צריך להיות בקדושה... רבינו אומר (ליקו"מ ח"א סי' קכב): **מדת הניצחון אינה סובלת האמת**; אם אדם משקר בניצחונו - זהו ניצחון של הסטרא-אחרא, וצריכים להיזהר מאד מזה! רבינו מביא שם את הפסוק ש"א (טו, כב) **"וְגַם נִצַּח יִשְׂרָאֵל לֹא יִשְׁקַר"**, אומר רבינו שמידת הניצחון איננה סובלת 'אמת', כי אם אדם רוצה לנצח - תסביר את הכל, הוא בכלל לא שומע... 'אני צריך להיות הצודק!'... אז הוא מנצח, אבל הניצחון הזה הוא ניצחון שלא בקדושה, הוא **'שור מועד'** המנגח בקרניו, זה לא בקדושה!

ומה הכוונה שכל לימודי רבינו זה **'נצח'**? כי רבינו מביא אותנו ל'חיי נצח', ומגלה לנו איך אפשר לנו לקשר את כל החיים שלנו ל'**נצחיות**'!

מפעם לפעם אנחנו מזכירים את לשון רבינו בתורה כ"א: **'חיים נצחיים הם רק להשם יתברך, כי הוא חי לנצח. ומי שנכלל בשרשו, דהינו בו יתברך, הוא גם כן חי לנצח, כי מאחר שהוא נכלל באחד והוא אחד עם השם יתברך, הוא חי חיים נצחיים כמו השם יתברך'**; רק רבינו יכול להגיד דבר כזה... וללמד אותנו שאכן זה מציאות, שאדם הזוכה להיות דבוק בהקב"ה - אפשר לו לזכות ל'**חיי נצח**'! ואף שנראה שהוא הסתלק מן העולם - זה רק מ'סטרא דילן', אבל הנשמה איננה מסתלקת כלל וכלל, ואדרבה! עליו כתיב (ש"א כה, כט) **"וְהִיְתָה נַפְשׁ אֲדֹנָי צְרוּרָה בְּצִרוּר הַחַיִּים"**, והוא עולה למקום יותר

כביכול, עליו, וכמו הרה"ק מבארדישטוב, שרבינו אמר שהוא התפילין של הקב"ה, וכביכול הקב"ה מניח אותן, **כל יהודי בשבת זוכה להגיע לדבר כזה - כי גם רצה להניח להם!**

ומזכירין זאת שלוש פעמים, כי מסיימים: **"וּמִנִּיחַ בְּקִדְשָׁהּ לְעַם מְדֻשְׁנֵי עֲנָג..."**

ובזה אנו רואים שוב העניין של **לימוד פנימי** שיש בכל דבר, וכדוגמא זאת של **הנחת תפילין**, שבפשוטות - צריכים ללמוד הלכות תפילין, אבל בנוסף יש בכל זה הבנה פנימית, וכלשון רש"י: **'להבינם טעמי הדבר ופרושו'** - איך אפשר להתקשר בכל דבר אל הקב"ה!

הגענו לדבר מכל זה, כי עסקנו בלשון הפסוק **"שש שנים יעבד"**, ואמרנו שזה טוב על המידות של האדם, ודיברנו מעניין של 'חסד', 'גבורה', ואח"כ 'תפארת' - שיש את המידה הזאת בקדושה, שאדם מתפאר שהוא יהודי, והקב"ה כביכול מתפאר שאנחנו עמו ישראל, ומזה הגענו לדבר מהעניין שהקב"ה כביכול מניח אותנו! את הצדיקים בוודאי, וכל יהודי בשבת זוכה להגיע לדבר כזה - שהקב"ה, כביכול, מניח אותנו.

אח"כ יש את מידת **'נצח'** - שבצד הקדושה היינו שאדם זוכה ל**נצח** את יצרו, הוא לא נותן את עצמו להפסיד במלחמה, והוא מנצח! וזו המידה של רבינו - **מידת הנצח**, וכמו שאמר: **'נצחתי ואנצחתי'**! היינו שאדם איננו עוזב ומפרה

שתימך נמצא שם, והוא שומע את הכל... וממשיך שם: 'והמשיך אז לבתו על עצמו: כמו שאני עתה בחדר זה, ואחר כך אני יוצא מחדר זה ונכנס לחדר השני וסוגר הדלת אחרי, אם אתה תבוא אצל הדלת ותצעק "אבי אבי" וכו' לא אשמע דבריך?'

ומסיים שם רבי נתן: 'בדברים האלה נשמע מפיו הקדוש כמה פעמים, שרמז לכל אחד ואחד כמה גדלה המעלה של מי שיזכה לבוא על קברו הקדוש והנורא, כי בודאי ישמע דבריו ויעזר ויושיע לו בכל מה דאפשר'; אתה בא לציון של רבינו, ורבינו נמצא שם, ואתה יכול 'לדפוק על הדלת' 'רבינו, רבינו, תתקן אותי! אני עושה תשובה!...'

זוהי מידת הצדיקים, שנכללים ב'חיי נצח', שזוהי מידתו של רבינו הקדוש - מידת הנצח.

המידה אח"כ היא 'הוד' - שאתה נותן תמיד תודה והודאה להקב"ה, ומחפש בכל דבר איך לתת תודה והודאה להקב"ה, שרבינו אומר (ליקו"מ ח"ב סי' ב) שזה 'שעשוע עולם הבא' - שאדם זוכה לתת תודה להקב"ה, ובאותו זמן צריכים לשמור מ'הודאה' של הסט"א, שאדם לא ייכנס לדברים רעים ח"ו ויתן על זה 'תודה' ח"ו, אלא ישתמש בכל המידות בדרך של קדושה, ולא יהפוך את ה'הוד' ל'דוה', וכדאיתא בספרים עה"פ (דניאל , n) 'והודי נהפך עלי למשחית', כי אם אדם נופל בעצבות וכו' אזי ה'הוד' נהפך ל'דוה' ה", שהוא שבור מאד ונופל

גבוה; זה ענין של 'חיים נצחיים', שאדם יכול תמיד לחיות כך, וגם כשהוא כאן בזה העולם - תמיד יחשוב מזה!

מובא בשיחות הר"ן (סימן קנו): 'כשהיה באומאן שמע בביתו קול של הצועקים על הבית עלמין על קברי אבותם' - כי בית החיים היה סמוך לביתו של רבינו, 'שדרכם לצעק ולהתפלל שם בקול מר כנהוג. ופעם אחת שמע אשה אחת שהיתה צועקת שם על קבר אביה: "אבי" "אבי" בקול מר מאד, ובתו תחיה היתה עומדת אצלו אז. ענה ואמר לה: האשה הזאת צועקת בכונה היטב "אבי אבי", אבל אביה אינו בכאן כלל';

ואז רבינו אמר את השיחה 'שטוב כשבאים על קברי אבות לומר להמתים השוכנים סביב סביב לקבר אביהם ואמם וכיוצא, שבאים אליו לבקש מהם שיודיעו לו שבא בנם או בתם אליו. כי בודאי לא כל המתים נסתלקים ממקום קבורתם למקום שנטרדים, כי הרבה שרויים על קברים, על כן טוב להודיעם כדי שהם יודיעו לאביהם'; [ויש מנהג שנותנים פרוטה לצדקה ואומרים "אני נותן עכשיו פרוטה לצדקה עבור הנשמה שתלך ותקרא לנשמה פלונית"; כך מובא בספרים, וזה ענין השיחה של רבינו שם].

'אבל', סיים רבינו שיחתו ואמר: 'אצל הצדיק אין צריכים לחשש על זה שמא אינו שם, כי מיתת הצדיק הוא רק כמו מי שיוצא מחדר לחדר אחר' - הצדיק נמצא שם! ואמנם יש את חלקי הנשמה שמסתלקים למעלה, אבל ישנו חלק

מתקרבים לניסיונות!

ואם מדברים מזה, נזכיר שזה סובב בעיקר על אלו המכשירים הטמאים - אייפונים, סמארטפונים, מחשבים וכו', **לא להתקרב לזה! בַּל יִרְאֶה וּבַל יִמְצֵא!** וזה נסיון... אדם טוען 'זה בשביל ביזנעס'... - הכל במעטפת של 'יראת שמים', אבל הנה פתאום הוא לחץ על איזה כפתור, והגיע למקום לא טוב ה' ישמור... **למה אתה צריך את זה?! למה אתה צריך את ה'שיאומי' הזה?! - 'לא, זה כשר'... זה כשר?! אם זה היה כשר, לא היית צריך 'שיאומי', היית קונה פלאפון פשוט!** 'שיאומי' לשון של 'שעמום' ו'שממה', ה' ישמור... **מה אתה מחפש שם?!...**

הכלל, אדם לא יחפש ניסיונות, ועליו לשמור על עצמו שלא יגיע לידי ניסיון, וכן הוא לעניין טיולים בכל מיני מקומות שאינם שמורים בצניעות וכו' - למה ללכת לשם?! - 'לא, אני אשמור על עצמי'... **למה אתה מביא את עצמך לידי ניסיון?! אל תלך לשם!** הנה עוד מעט מתחילים ימות הקיץ, **ולא הולכים למקומות כאלו! לא לבוא לידי ניסיון! למה להכניס את עצמך בניסיון!?**

זו קדושת ה'יסוד' - שאדם זוכה להיות חזק, והוא לא מוותר! וזה כולל, כמובן, את כל העניין של שמירת הברית, אבל אצל כל אחד זה כפי עניינו, שהוא רואה ומבין בעצמו שזה ה'יסוד' של האדם - שהוא שומר על עצמו! ב"ה הוא זוכה להתחתן, ושומר על הטהרה כמו שצריך וכו' - זה ה'יסוד'!

בדיכאון וכו', למה? כי הוא לא נותן הודאה במקום הנכון! **אם אדם היה יודע איך להשתמש עם מידת ההודאה - היה לו הכל!**

כי הנה בעניין אלו המידות, כלל המידות קשורות אחת בשניה, וכמו שמוצאים ב'ספירת העומר', שמתחילין 'חסד שבחסד', ו'גבורה שבחסד', ו'תפארת שבחסד', וכן 'נצח' ו'הוד', ושבע פעמים במשך שבעה שבועות, וכל מידה קשורה לשניה, כי כל אלו המידות קשורות אחת בחברתה, ועל כן מידת ההוד קשורה מאד למידת 'טוב עין' הנ"ל.

והמידה השישית היא מידת ה'יסוד', שזה ענין של קדושת הברית, שאדם מחפש תמיד לקדש את עצמו ולשמור את עצמו, בכל מיני אפנים הוא שומר על עצמו, הוא מתרחק מכל מיני ניסיונות! **המעלה של האדם שהוא מתרחק מניסיונות! הוא יודע 'פה יהיה ניסיון? אני בורח!...' אנחנו אומרים בכל יום בתחילת התפילה: "ואל תביאני לידי ניסיון ולא לידי ביזיון", ורבינו כבר פירש (שיחות הר"ן ס' דש): 'או ניסיון או ביזיון'; אם לא תעמוד בניסיון - יהיה לך ביזיון, ה"י... להתרחק מניסיונות! לא צריכים לחפש ניסיונות!**

אכן, רבינו סיפר שהוא היה מבקש את הקב"ה שיביא לו ניסיונות, זו מדרגה של רבינו - שהוא לא מפחד מניסיונות! רבינו אמר: 'כל עוד שלא יקחו ממני את השכל, אינני מפחד מניסיונות, אעמוד בניסיון!...' **אבל הלימוד לאדם הוא: לא**

הפסוק הראשון של התורה הוא: **"בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹקִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ"**, וחכמינו הקדושים אומרים שבעשרה מאמרות נברא העולם, ולמעשה כתובים רק תשעה, אבל **"בראשית"** זה ג"כ סוג **'מאמר'**, ונקרא **'מאמר סתום'** [רבינו מסביר את לעומק בליקו"מ ח"ב סי' יב, כי **"בראשית"** כבר כולל את הכל, ואפילו במקום שלא כתוב **'ויאמר'** ג"כ אפשר למצוא אלקות וכו'].

והפסוק השני הוא **"וְהָאָרֶץ הִיְתָה תְהוֹ וְבָהוּ"** וגו' - שהכל חרוב ואין שום דבר... ומהיכן מתחילה ה'**מאמר'** הראשון? בפסוק השלישי: **"וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר"** - ה'**מאמר'** הראשון הוא: **שיהיה אור בעולם! שיהיה אור!**

וזה לא כמו שאדם חושב 'לפני 5,785 שנים הקב"ה אמר את זה'... אלא זה נעשה בכל יום, בכל עת, בכל שעה ובכל רגע: **"וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים יְהִי אוֹר"** - זהו ה'**מאמר'** של הקב"ה, שתזכה לאור! שיאיר לך! [באידיש זה מכונה **'לעכטיג'** - שיהיה אור, ולא סתם "שיהיה אור", אלא **'שיאיר לך'**!]

זהו **"וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים יְהִי אוֹר"** - הקב"ה אומר **'יהי אור!'**, ואם יש אור המאיר לאדם, זה מאיר לו תמיד, שגם זה מובא בתורה ראשונה של רבינו בליקוטי מוהר"ן, שם מגלה רבינו איך יאיר לאדם אפילו במקומות האפלים - הנה אתה הולך באמצע הלילה, ואין שום 'מנורות', אבל אם השכל שלך מאיר - יש אור בשכל שלך? אזי: **"וְלִילָה כִּיּוֹם יֵאִיר"** (תהלים קלט,

זה פירוש הפסוק: **"שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד"**, היינו על אלו ששת המידות, ומסיים הפסוק: **"וּבְשִׁבְעַת יָצָא לַחֲפְשֵׁי חֲנָם"** - מובא בספה"ק **'שביעית'** סובב על מידת ה'**מלכות'**, שזו המידה האחרונה, והיא סוד האמונה, שזה כולל את ענין הדיבור והתפילה להקב"ה, שזה התכלית של כל אלו המידות הקדושות: אם אתה תעבוד **"שֵׁשׁ שָׁנִים"** - על כל המידות הקדושות, אזי תגיע ל"**בְּשִׁבְעַת**" - שזה מרמז על קדושת שבת, סוד האמונה והתפילה, ואזי **"יָצָא לַחֲפְשֵׁי חֲנָם"**, ומה זה **'חֲפְשֵׁי חֲנָם'**? - בפשטות הכוונה שהוא יכול לצאת לחופש... אבל רבינו מסביר לנו (ליקו"מ ח"א סי' ערה) שמונח בזה סוד גדול...

רבינו מזכיר את דברי הגמרא (פסחים י:), **ש'חיפוש בנרות'**, והיינו שאדם זוכה **'לחפש בגניזא דמלכא'**; דהנה יש אוצרות נפלאות של מלך מלכי המלכים הקב"ה, ואדם מחכה שאחר 120 שנה יזכה להגיע לזה... אבל רבינו מגלה לנו, שאם אדם זוכה, אזי אפילו שהוא עדיין כאן בזה העולם, הוא זוכה להגיע אל האוצרות האלו, עד שממש **"עֵין לֹא רָאָתָה"** - הוא אף פעם לא תיאר ולא שיער שיזכה להגיע לדברים כאלו! זה ענין של **'גניזא דמלכא'**.

אבל בשביל לחפש - צריכים נרות... אם אדם נמצא בחושך, איך יתחיל? מה יעשה?... איזה 'אוצרות'? הוא מגשש בקיר ולא רואה בכלל שום דבר...

הבה ונתבונן: איך הבריאה מתחילה? מהו ה'**ויאמר'** הראשון של הבריאה?

בְּחַיִּים הוּא מַחְפֵּשׂ בְּגִזְי אָבִיו; כִּי הַצַּדִּיק זֹכֵה לְכָל זֶה כִּבְר בַּחַיּוֹ, שֵׁשׁ אוֹצְרוֹת בְּלִי סוּף, וְהוּא מַחְפֵּשׂ... וְלֹזֵה כָּל אֶחָד יִכּוֹל לְזַכּוֹת בַּחַיִּים!

זֶהוּ הַרְמֵז שֶׁל "וּבְשִׁבְעַת יָצָא לַחֲפָשִׁי חֲנָם", אֵתָה תִּזְכֶּה 'לַחֲפָשִׁי' - לַחֲפֵשׂ בַּגִּזְיָא דְּמַלְכָא...

וְעוֹד יֵשׁ לְרַמֵּז בְּעִנְיַן שֶׁל חֲפָשִׁי חֲנָם, דֶּהֱנָה אֵיתָא בְּזוּהַר הַקְּדוּשׁ: 'חֲנָם' זֶה הַסְטְרָא־אֲחָרָא, שֶׁהִיא נִקְרָאת 'חֲנָם', וְדִיבְרַנּוּ מִזֶּה רַבּוֹת, שֶׁצְרִיכִים לְהִישָׁמֵר מֵאֵד מִן הַ'חֲנָם', רַבִּינוּ אוֹמֵר בְּסִפְר־הַמִּידוֹת (אוֹת צְדָקָה, סְעִיף נו'): 'כְּשֶׁאַתָּה עוֹשֶׂה מִצְוָה, תִּרְאֶה שֶׁהַמִּצְוָה לֹא תִהְיֶה בְּחָנָם, אֲלֵא בְּכֶסֶף מְלֵא'; אִם רּוֹאִים "מִבְּצַע חֲנָם", "חֲצִי חֲנָם" וְכוּ', זֶה לֹא מִן הַקְּדוּשָׁה... עַל קְדוּשָׁה צְרִיכִים לְשַׁלֵּם!

רַבִּינוּ אוֹמֵר בְּשִׁיחוֹת־הַר"ן (סִימָן קַחָה) לְגַבֵּי קְנִיית אֲתֵרוּגִים: 'יִשְׂרָאֵל עִם קְדוּשָׁה הֵם חֲקָמִים וְקָשָׁה לְהִטְעוֹתָם, וּבְיָדָאֵי כְּשֶׁהֵם מִפְּזָרִים מִמּוֹן הַרְבֵּה בְּשִׁבְלֵי מִצְוָה זֶה, לֹא לְחָנָם הוּא'; אֵת עִם יִשְׂרָאֵל לֹא יִכּוֹלִים לְהִטְעוֹת... הֵם יוֹדְעִים מִה זֶה 'אֲתֵרוּג'... אֶחָד שֶׁהוּא רְחוּק מִתּוֹרָה וּמִצְוֹת יִכּוֹל לְהִתְפַּלֵּא מֵאֵד - 'כִּזֶּה סָכוּם אֵתָה מִשְׁלֵם עַל לִימּוֹן?!'... אֲבָל עִם יִשְׂרָאֵל יוֹדְעִים הֵיטֵב מִהוּ 'אֲתֵרוּג', וְכִמָּה מִשְׁלָמִים עַל זֶה... 'תְּגִיד לִי כִמָּה עוֹלָה, וְאִינִי מִתְחִיל לְנַהֵל אֶפִּילוּ מִשְׁאוּמָתָן... שְׁלֵא יִהְיֶה "בְּחֲנָם"!'

וְכֵן אֲנוּ מוֹצֵאִים אֲצֵל אֲבֵרָהּ אֲבִינוּ, בַּעַת שֶׁקָּנָה אֵת מַעֲרַת הַמִּכְפָּלָה מִעֲפְרוֹן, אֶפִּילוּ שֶׁעֲפְרוֹן אָמַר לוֹ 'בִּינֵי וּבִינָךְ מָה

! לא בגלל שיש את אור הלבנה, ולא בגלל שיש את אור החשמל וכו', אלא "וְלִילָה - בַּיּוֹם יֵאִיר" - הַלִּילָה בַּעֲצֻמוּ מֵאִיר לך! שֵׁאתָה מִהַפֵּךְ אֵת כָּל הַ'חוּשׁ' ל-'אור' גדול!

וְהַסוּד הַזֶּה הוּא בְּסִיוֹם הַפְּסוּק: "וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים יְהִי אֹר", מִסִּיִּים הַפְּסוּק: "וַיְהִי אֹר"; וַיְדוּעַ לָנוּ מִדְּבַרֵי חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים: "וַיְהִי לְשׁוֹן צַעַר [מּוֹבָא הַרְבָּה בְּמִדְרָשִׁים עַל הַפְּסוּקִים הַמְּזַכְרִים 'וַיְהִי, כִּמוּ "וַיְהִי בְיַמִּי אֲמֶרְפֶּל", "וַיְהִי בְיַמִּי אַחְשָׁרוּשׁ", "וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי", שֶׁהֵם לְשׁוֹן צַעַר]; וְזֶה פִירוּשׁ הַפְּסוּק: "וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים יְהִי אֹר" - אִם אֵתָה תִּזְכֶּה לְהַפְּוֹךְ אֵת הַכָּל לְאוֹר, שֶׁתִּיקַח אֵת הַ"תְּהוּ וְבִהוּ" שֶׁכָּתוּב בַּפְּסוּק לְפָנֶיכָן וְתִהְיוּ אוֹתוֹ לְאוֹר גָּדוֹל, אִזִּי: "וַיְהִי אֹר" - 'וַיְהִי דֵיִיקָא, הֵינּוּ גַם הַיְיָה' - כָּלֵל הַצַּעַר שֶׁעוֹבֵר עֲלֶיךָ - יִתְהַפֵּךְ ל-'אור' גדול, כִּי יִתּוּדְעַ לך שֶׁגַם בְּתוֹךְ הַצַּעַר הַזֶּה שֶׁחֲשַׁבְתָּ שֶׁהוּא דְּבַר מִצַּעַר וְכוּ', גַּם בְּתוֹכוֹ גִּנּוּזֵי הָאוֹר שֶׁל הַקַּב"ה! וּמִיד כְּשֵׁי שֶׁאוֹר - כִּבְר הַכָּל מֵאִיר...

וְאִזִּי אִזִּי אֶפְשֵׁר שִׁיתְקִיִּים אֲצִלְךָ "וּבְשִׁבְעַת" - שְׁזָכִיתָ לְאִמּוֹנָה, זָכִיתָ לְתַפִּילָה, זָכִיתָ לְאוֹר הַשֶּׁבֶת, זָכִיתָ לְכָל הַדְּבָרִים הַנִּרְמָזִים בְּעִנְיַן שֶׁל "שְׁבִיעִית", אִזִּי "יָצָא לַחֲפָשִׁי חֲנָם" - יִקְבַּל כְּרִטִּיס 'חֲנָם' כִּמוּ שְׁאוּמֵרִים... וּבִכְךָ יוֹכֵל לְהִיכְנֵס וְלַחֲפֵשׂ בְּגִזְיָא דְּמַלְכָא... הַנֵּר מֵאִיר לך? תַּחֲפֵשׂ וְתִמְצָא דְּבָרִים יְפִים...

וְרַבִּינוּ מִסִּיִּים שֵׁם אֵת הַתּוֹרָה: 'אֲבָל יֵשׁ צְדִיק שֶׁמְמַיֵּת עֲצָמוֹ בְּחַיּוֹ, וְגַם בְּעוֹדוֹ

השם ישמור, ואם מוציאים לו את הפקק - הוא עלול 'להתפוצץ' ח"ו... תירגע! הכל בסדר! קיבלת ביזיון? בסדר... אתה מוכרח 'על המקום' להגיב?!... - 'לא, אני עושה את זה לשם שמים'... כך הוא טוען... גם אם אתה עושה את זה זה 'לשם שמים' - תמתין ותחכה שיעברו כמה דקות, והכל יירגע ויהיה שקט, ואם גם אחריכך אתה עדיין מרגיש שצריך להגיד את זה - אז תגיד את זה בצורה טובה...

והלימוד הזה הוא הכרחי בחינוך ילדים, שהנה המלמד קיבל איזה צער מאחד הילדים, מישוהו הפריע לו ובלבל אותו, אסור לו 'על המקום' להגיב מתוך הכעס - מקווים שממילא נזהרים שלא לתת סטירות כלל וכלל, אבל אפילו להגיב בדברי ביזיון וכו' - 'דקור' אותו, לפעמים מילה של השפלה וזלזול זה הרבה יותר חמור מסטירה! את הסטירה לא זוכרים כליכך, אבל את המילה זוכרים היטב...

אז מהו המבחן? המבחן הוא: אם אתה באמת חושב שמגיע לילד הזה תוכחה מסוימת - תמתין ותחכה עד שתהיה רגוע לגמרי, ואם גם אז אתה חושב שצריך לעשות איתו איזו שיחה - תקרא אותו לצד, ואז תדבר איתו את אותו דבר שרצית להגיד, אבל זה כבר יהיה ענין אחר לגמרי... זה לא ענין של נקמה, שפתאום 'התפוצצת' עליו... וזה סימן שזה באמת לשם שמים!

כי באמת, צריכים לדעת איך להתמודד עם כל הדברים האלו, וביותר

היא" וכו', אמר לו אברהם אבינו: "בְּכֶסֶף מְלֵא" - 'אני לא רוצה מתנות! אני לא לוקח בחינם! אני נותן לך כסף, לא צריך בחינם'... וכן אנו מוצאים אצל דוד המלך, שקנה את מקום המקדש מאַרְוֹנָה הַבְּוֹסִי, שאמר לו 'אני רוצה לשלם את הכל! לשלם את הסכום בשלימותו!...' מערת המכפלה - המקום שהנשמות עולות דרכו לשמים, בית המקדש - מקום שהוא שער השמים, את זה צריכים לקנות "בכסף מלא"...

הכלל, אומר הזוהר בפירוש: 'חינים' זה הסטרא-אחרא; וזהו הרמז בפסוק: "שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד" - אם עבדת על כל המידות, אזי: "וּבְשִׁבְעַת" - מרמז על קדושת שבת, "יֵצֵא לְחַפְּשֵׁי חַנּוּם" - הוא יוציא את ה'חינים', היינו הסטרא-אחרא, אל ה'חפשי', שילך מעמו ויעזוב אותו... 'אתה תלך, ואני איכנס "לְחַפְּשֵׁי חַנּוּם" - אני אזכה לחפש להשתמש עם האוצרות האלו שזכיתי אליהם, ולזכות לגנזיא דמלכא' - 'גנזי המלך'!...

כמה יפי לאדם יזכה 'לחפש בגנזי המלך', שיזכה שיהיה לו חיים רגועים, ושלא יהיה כל הזמן 'תוסס', בבחינת (ישעיה נז, כ) "וְהִרְשָׁעִים כִּיִּם נִגְרָשׁ כִּי הִשְׁקֵט לֹא יוֹכֵל" - אדם צריך להיות רגוע! ואכן, זה לא אומר שאין לנו ניסיון, לפעמים בא ניסיון של כעס - הנה מישוהו הזיז לו את הכיסא... מישוהו גנע בו... מישוהו אמר לו מילה 'לא במקום'... ולא רק מישוהו בחוץ, אלא גם בתוך הבית - לפעמים אמרו לו איזה משהו, ויש אדם שהוא כמו 'רימון',

השישית, "וּבְשִׁבְעַת" - זה כבר שבוע הבא בעזרת ה', שיהיה לנו כבר את חודש אדר^[ח].

אז אם התקיים בנו 'שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד' - שזכינו לעבוד ולעשות דברים טובים באלו ששת השבועות, וכל אחד הוסיף משהו - אם זה שיעור בתהילים, שיעור במשניות או גמרא, וכן הוסיף בהתבודדות [ועדיין נשארו לנו כמה ימים עד סיום ימי השובבי"ם, ועדיין אפשר לְאַחַד ולתפוס את השובבי"ם, ויהיה נעשה 'חתימה' על הימים הקדושים האלו!], אז: "וּבְשִׁבְעַת יֵצֵא לְחַפְּשֵׁי חֲנָם" - שאח"כ מגיע כבר חודש אדר, שהוא חודש הישועות של עם ישראל, ניסים של ישראל, ישועות ורחמים לכל עם ישראל בכל העניינים!

הקב"ה יעזור לנו שנזכה באמת לכל זה, ונקבל את השבת בקדושה - שבת מברכין חודש אדר, שיהיו ישועות לעם ישראל ברוחניות ובגשמיות, ואנחנו נהיה באמת "עֲבָדֵי ה'" - "עֲבָד עֲבָרִי", עבד להקב"ה, ויהיו לנו את כל הברכות שבעולם - בני, חיי, ומזוני רוויחי, ובקרוב יבוא משיח צדקנו ותהא הגאולה השלימה!

כמה צריכים את הלימוד הזה בבית - ב'שלוש-בית' של האדם, שאדם לא יהיה כמו 'יושב על פצצה' שעלולה כל רגע להתפוצץ... שיירגע!

וכך אדם יזכה שיתקיים בו "וּבְשִׁבְעַת יֵצֵא" - שזה מרמז על קדושת שבת, וכל הקדושות האמורות.

ובכל זה נתנו רק דוגמא לדברי רש"י, שהקב"ה אמר למשה רבנו: 'לא מספיק שתלמדם את ההלכה בלבד, אלא תפרש להם את הטעם, את הפירוש של העניינים' - איך אנחנו יכולים לחיות עם הדברים האלו, שנשמור היטב על ה'שור' שלנו, שלא יהיה 'שור המועד' - שלא נזיק לבני-אדם עם ההסתכלות שלנו, רק נחיה עם 'טוב עין'!

וזהו ענין סיום ימי השובבי"ם הקדושים, כי 'סיום השובבי"ם' מוכרח להיות 'לעובדא ולמעשה!' שהנה היו את כל ימי השובבי"ם, ומקווים שזכינו לחטוף נקודות טובות, ומובא בספה"ק, שגם זה רמוז בפסוק הנ"ל - "כִּי תִקְנֶה עֲבָד עֲבָרִי שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד וּבְשִׁבְעַת יֵצֵא לְחַפְּשֵׁי חֲנָם"; 'שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד' זה סובב על ששת השבועות של השובבי"ם, מפרשת שמות ועד עכשיו - שזו הפרשה

ח. עפ"י רוב, בפרשת משפטים קורין את 'פרשת שקלים', אבל בגלל שראש חודש יוצא בשבת, לכן פרשת שקלים תהא שבוע הבא.